

บทอ่าน เรื่อง เล่นคำทาย

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๖ เรื่อง ภาษาเพื่อการสื่อสาร

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง การสรุปความรู้และข้อคิดจากเรื่อง เล่นคำทาย

รายวิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๓๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓

เรื่อง เล่นคำทาย

บ่ายวันอาทิตย์ พ่อ แม่ พาเด็กๆ มาเยี่ยมปู่ บ้านของปู่มีลำธาร
เล็กๆ ไหลผ่าน หน้าบ้านเป็นสนามหญ้าขนาดย่อมๆ ปู่สังเกตเห็นเด็กๆ ที่
วิ่งเล่นกันอยู่ในสนาม พ่อกับแม่หนึ่งอยู่ด้วย

เด็กๆ วิ่งกันจนเหนื่อย
แล้วก็พากันมาทิ้งตัวลงที่
สนามหญ้าข้างๆ พ่อกับ
แม่

“ทิวน้ำจิ่ง” ออຍ
พูดพร้อมกับคว่าแก้วน้ำ
ขึ้นดื่ม

“หนูก็ทิว” อ้อมพูดบ้าง แล้ว
คว่าแก้วน้ำอีกใบขึ้นดื่ม

“แอมก็ทิว” แอมพูดตามพี่ๆ บ้าง แต่กลับมานั่งบนตักของแม่ขอ
น้ำกิน

ปู่มองหน้าหลานตัวน้อย “อ้อมน้ำแล้วยัง มา
หาปู่มะ” แอมลุกจากตักแม่เดินไปหา
ปู่ที่อำเภอรับ แล้วอ้อมขึ้นมาวางบนตัก
แอมนั่งโยกตัวบนตักปู่

“อ้อ! ชอบโยกเรอะ เอะเลย
โยกเยกเอย น้ำท่วมเมฆ เจ้าแอม
ลอยคอ หมาหางงอ กอดคอโยกเยก”

ปู่ท่องกลอนของเด็กๆ ไปด้วย

“ไม่ใช่ค่ะ” อ้อมท้วง “คุณปู่พูดผิด ต้องพูดว่ากระต่ายลอยคอ
ไม่ใช่เจ้าแอมลอยคอซิคะ”

“หนอยแน่ะ! เจ้านี้ท้วงปู่ แล้วที่เด็กสมัยใหม่ท้วงกันมิดๆ บ้างล่ะ
อย่างเช่น ร้าไม่ดี หมูผอม หรือ หวานเป็นลม ชมเป็นคนพาหวานไป
หาหมอบ้างล่ะ ทำไมเจ้าไม่ว่า แคंपูเปลี่ยนกระต่ายเป็นเจ้าแอมแค่นี้
ดูซีทำมาว่าปู่” ปู่หัวเราะ

“คุณปู่ครับ” ออยพูดขึ้น
“แล้วจริงๆ ร้าไม่ดี ต้องต่อว่า
อะไรล่ะครับ”

“อ้อ! ร้าไม่ดี โทษปีโทษ
กลองใจล่ะ” พ่อพูดขึ้น “พ่อจำได้
สมัยเด็กๆ คุณครูจะให้ต่อสำนวน
เหล่านี้ในห้องเรียน สนุกดี”

“แล้วหวานอะไรนั่นล่ะคะ” อ้อมถาม

“หวานเป็นลม ชมเป็นยาจ่ะ” แม่ตอบ “แม่อีกที่องมาอย่างนี้ พ่อ
ได้ยินเด็กสมัยใหม่ต่อแบบนั้น แม่อีกไปเหมือนกัน”

“แล้วมันหมายถึงอะไรล่ะครับ คุณปู่”

“ที่ว่า ร้าไม่ดี โทษปีโทษกลอง หมายถึง คนที่ออกไปร้าหน้าเวที
แล้วร้ามิดๆ ถุกๆ ร้าไม่สวย แต่ไม่ยอมรับผิด กลับโทษปีโทษกลองว่า
ให้ทำนองให้จิงหวะไม่ดี เลยทำให้ร้าไม่สวย ซึ่งหมายถึงว่า ตัวเอง
ทำผิดแล้วไม่ยอมรับ กลับไปโทษคนอื่นนะซี” ปู่ตอบ

“ส่วนที่ว่า หวานเป็นลม ชมเป็นยานะ เขาเปรียบเทียบว่า อะไร
ที่หวานมักจะไม่ให้คุณค่า ไม่ได้เกิดประโยชน์อะไร นอกจากอ่อยลิ้น
แต่สิ่งที่ขมกลับเป็นยาช่วยแก้ ช่วยรักษา ซึ่งหมายถึงว่า คำพูดเพราะๆ
อาจทำให้ฟังแล้วสบายใจ แต่ไม่ได้ช่วยแก้ไขอะไร ส่วนคำพูดที่ตรงๆ
อาจไม่เพราะนัก แต่มันก็เหมือนการตีเพือก่อ จะได้รับจักแก้ไขปรับปรุง
ให้ดีขึ้น ไขใหม่ครับคุณพ่อ” พ่อพูดเสริมต่อจากปู่

“ใช่แล้ว คนโบราณเขาจะพูดอะไร มักจะเอาสำนวนมาใช้ ทั้งเปรียบเทียบ เปรียบเปรย และให้ข้อคิด เขาไม่พูดกันตรงๆ การพูดตรงๆ บางทีมันก็แสบหู แสบใจ พอยกสำนวนเข้ามาใช้ แม้จะฟังเพราะ แต่ก็มีความหมายลึกซึ้งกินใจ ถ้าฟังไม่เข้าใจก็ฟังเพลินๆ ไปเท่านั้นเอง”

“มีอะไรอีกไหมครับคุณปู่ ออยอยากฟังคุณปู่เล่าอีก”

“บ๊ะ! เจ้านี้สนใจรี เอาซี ปู่จะตั้งต้น แล้วเจ้าคอยเติมนะ ให้พ่อ กับแม่ช่วยด้วยก็ได้”

ปู่ตั้งต้น : ซี่ข้าง...

พ่อต่อ : จับตักแตน

ปู่ตั้งต้น : น้ำขึ้น...

แม่ต่อ : ให้รีบตัก

ปู่ตั้งต้น : ลีซอ...

แม่ต่อ : ให้ควายฟัง

พ่อตั้งต้น : เห็นข้างซี...

ปู่ต่อ : ซี่ตามข้าง

ปู่ตั้งต้น : คางคกขึ้นวอ...

แม่ต่อ : แมลงปอใส่ตุ้ตตุ้

“โอ้โฮ! เยอะจังเลย เอาอีก เอาอีก”

เด็กๆ พรบมือแล้วขอฟังอีก

“ปู่ชักคิดไม่ออกแล้วซี

เอานี้ ออยกับน้องๆ กลับไป

คิดกันเองที่บ้าน จะให้พ่อกับ

แม่ช่วยก็ได้ แล้วมาทายกับปู่

อาทิตย์หน้าดีไหม อาทิตย์นี้พอ

แค่นี้ก่อนนะ ไปดูกันซิว่า ย่า

เตรียมของกินอะไรไว้ให้หลานๆ”

ปู่ลุกขึ้นเดินเข้าบ้าน เด็กๆ ร้องตามกันเป็นพรวน พ่อกับแม่เดินตามไป